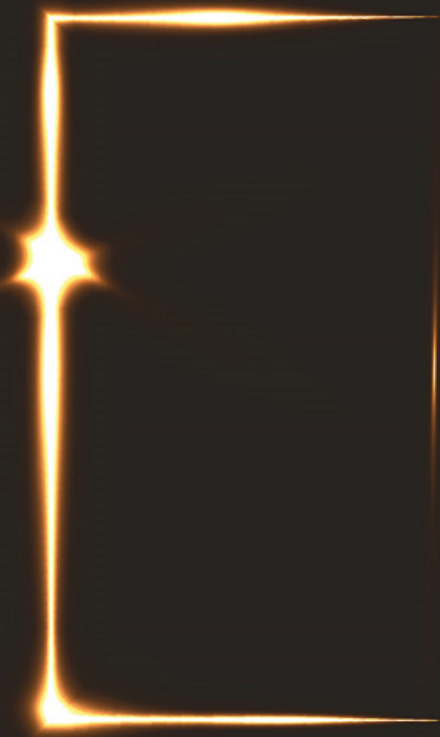

**PŘÍSNĚ
TAJNĚ
SKANDÁLY**

Jaroslav V. Mareš

PŘÍSNĚ

TAJNĚ

SKANDÁLY

**PŘÍSNĚ
TAJNĚ
SKANDÁLY**

Jaroslav V. Mareš

NAKLADATELSTVÍ
EPOCHA

Copyright © Jaroslav Mareš, 2019

Cover © Lukáš Tuma, 2019

Photos © ABS ČR, Archiv Doparvního podniku Praha, Archiv Geologického ústavu, Archiv hlavního města Praha, archiv Jiřího Kotyka, archiv Jaroslava Čvančary, archiv Josefa Velfla, archiv Martina Kloubka, archiv Martina Šimovce, Archiv Ministerstva vnitra SR, Archiv Sokola Vlašim, archiv Viliama Apfela, archiv Tomáše Bednaříka, depozitář českokrumlovského zámku, Moravský zemský archiv v Brně, ČTK, Klub vojenské historie v Brně, Národní archiv ČR, Národní knihovna Praha, Regionální muzeum a galerie Jičín, SOA Český Krumlov, SOA v Praze, SOA Třeboň, SOA Žďár nad Sázavou, Státní archiv v Nitře, Zpravodaj České psychoenergetické společnosti, VHA, VÚA, Wikimedia Commons.

Czech Edition © Nakladatelství Epocha, Praha 2019

ISBN 978-80-7557-196-0

ISBN 978-80-7557-735-1 (ePub)

ISBN 978-80-7557-736-8 (mobi)

ISBN 978-80-7557-737-5 (pdf)

Druhý vstup do stejné řeky

Když se přihodí nějaká ostuda, aktéři se s ní obvykle moc nešíří. Když se stane skandál, aktéři se ho snaží ututlat stůj co stůj. V mnoha případech se to i podaří. Zamést veškeré stopy je ale velmi těžké. A tak je naše historie plná příběhů, které jsme neměli znát. Stejně tak jsou naše archivy plné stop, jež aspoň některé z těchto příběhů mohou pomoci vynést na světlo.

Tato kniha vznikla pozoruhodnou shodou nedopatření. Když mě napadlo napsat první knihu, napsal jsem do dvou nakladatelství. To první se ozvalo po týdnu, že to bere. Druhé se ozvalo za víc než dva měsíce. Moje zpráva zůstala zasunuta někde v hloubi redakční pošty.

S prvním nakladatelstvím jsem byl už ale víceméně domluvený a bylo mi hloupé odejít od jednacího stolu kvůli tomu, že si někdo jiný uklidil ten svůj. Jenže, obraťte se zády k někomu, kdo o vaši práci stojí a chce se sejit osobně, i když ví, že je ten druhý.

Už mnohokrát jsem se přesvědčil o tom, že náhody na světě neexistují. První kniha byla o záhadách kriminalistiky. Jenže ne všechny případy, které jsem zpracovával, se do této škatulky vejdu. Kriminále m to smrdělo mockrát, nicméně spíš než na mrazení v zádech přijde, jsem při probírání nevěřícně vrtěl hlavou a bavil se představou, jak se aktéři kvůli mému nežádoucímu štourání obracejí v hrobech.

Chtěl bych se tu, stejně jako minule, podělit o všechno, co se nemělo šanci dostat do televizních reportáží. Nacpat mnohdy tisíce stran spisů do osmi minut nelze. A přitom jde o tak bizarní věci. Stejně jako minule poodhalíme zákulisí práce reportéra.

Prísne tajné skandály

Jestli budete mít pocit, že se mezi následujícími řádky potouchle usmívám, umíte mezi nimi číst. A nebojte se potouchle usmát také. Všichni si to zaslouží.

V titulu knihy jsou skandály. Mnohokrát mi při psaní vytanulo daleko výstižnější a nesalonní slovo „průser“. Pouze má úzkoprsost a pohled mé milované ženy, první čtenářky, mi zabránily dát „průser“ rovnou do titulu knihy. Doufám tedy, že se nedostane ani do její účetní uzávěrky u nakladatele.

Karlštejnská bestie

Alžbětu Báhoryovou dnes zná celý svět jako nejbrutálnější sadistickou vražedkyni v historii. Její osud a zločiny ale bude už navždy obestírat mnoho nejasností. Zatímco na Slovensku a v Rakousku o jejich zločinech – vykonaných především na mladých děvčatech – nepochybují a uvádějí nejčastěji od dvaceti do šesti set obětí, v Maďarsku ji vidí jako oběť intrik a nevinnou ženu. Sice prý nevynikala přívětivostí, nicméně nijak nevybočovala z tehdejšího vzorce zacházení šlechty s poddanými.

Ale co když je Alžběta Báhoryová jen pouhou pokračovatelkou šlechtičny, která měla z hlediska historie to štěstí, že se na ni zapomnělo? A co když se na ni zapomnělo, protože zapomenout na ni bylo jednoduše nařízeno?

Případ Karlštejnské bestie je stejně tak jako případ Alžběty Báhoryové příběhem sadistické šlechtičny z vysokých kruhů. Zároveň je příběhem kněze a slavného kronikáře, který se rozhodl postavit moci a přes nepřázeň mocných rozpoutal na svou dobu nevídaný skandál. Temný příběh Kateřiny je ale i záhadným případem prokletí a záhadného úmrtí jednoho z nejmocnějších šlechticů a uchazeče o královský trůn. Ba co víc, téměř 500 let staré kletby se někdo bojí dodnes.

Krutost, nenávisť a pomsta

Děsivá historka o Kateřině z Komárova, řečené Karlštejnská bestie, mi ležela dlouhou dobu doslova za plotem. Jako obyva-

tel Karlštejna jsem dlouho procházel mezi hradem a zdejší farou a vůbec netušil, jaký skandál se mezi zdejšími těžišti světské a církevní moci kdysi odehrál. Ani si už nevzpomínám, kdy jsem se o zdejší šlechtičně dozvěděl poprvé.

Hrad Karlštejn ve své současné podobě pohledem z královské louky. (Foto: autor)

Jestliže o Alžbětě Báhoryové toho víme málo, o Kateřině z Komárova nevíme skoro nic. Narodila se do nepříliš významné rodiny a neznáme ani její rok narození. Její otec, rytíř Kunata Pešík z Komárova, měl být hejtmanem Podbrdského kraje a údajně neměl moc dobrou pověst. Kateřina prý měla čtyři bratry a jednu sestru. Dobové prameny jsou ale velmi skoupé. O případu Kateřiny stručně pojednává kronikář ve *Starých letopisech českých*. Pár zmínek lze najít i v *Pamětech Mikuláše Dačického z Heslova*.

Karlštejnská bestie

Úryvek z *Paměti Mikuláše Dačického z Heslova*:

V pátek před hromnicemi paní Kateřina Bechyňová odsouzena hrdla, protože několik děveček zabila; potom ji z vězení Mihulky, tak řečeného, umrlou vytáhli.

Kateřina sice pochází z nižší šlechty, ale velmi dobře se provdala. Jejím mužem je karlštejnský purkrabí Jan Bechyně z Lažan, správce královského pokladu a majitel pičínského panství. Bechyňové jsou významná rodina pocházející ze Slezska, která se v Čechách usadila na začátku 15. století. Kateřina z Komárova se tak stává ženou jednoho z nejvyšších úředníků v království a její hlavní úloha spočívá především ve správě pičínského panství. Snad

Erb na pičínské tvrzi, zpodobňující pravděpodobně spojení rodu Bechyňových s komárovskými. (Foto: autor)

ji později poznamenala frustrace z časté nepřítomnosti manžela, který trávil většinu času na Karlštejně a u královského dvora, ale pravděpodobně je nutkání ubližovat bezbranným, společně s výlevy vzteku, Kateřině vrozené.

Ústní podání tvrdí, že když Kateřině kočka potrhala závěsy, nechala ji stáhnout zaživa. Zatahání za vlasy při česání oplácela ranou pěstí. Její obětí byly děvečky, prosté venkovanky, které byly u Bechyňových ve službě. Historici se dodnes nemohou shodnout na tom, zda své zločiny páchala pouze na rodové tvrzi, nebo i na Karlštejně.

Pičínská tvrz je dnes v neutěšeném stavu. (Foto: autor)

Je vysoce pravděpodobné, že Kateřina svého manžela v úřadě navštěvovala. Před Komorním soudem proti ní stál karlštejnský děkan, nikoliv pičínský kněz. O hrůzném chování Kateřiny se Václav Hájek z Libočan dozvěděl nejspíše při zpovědích. Ale kolik lidí z Pičína měl na Karlštejně možnost zpovídat?

Existuje ještě jedna možnost, proč žalovala děkana karlštejnské kapituly pro pomluvu. Kateřina si prý nedělala moc starostí

s odklizením těl svých obětí. Podle jedné z variant Václava Hájka z Libočan pobouřila mrtvola pohozená u cesty. Podle druhé byla Kateřina spatřena, jak vyhazuje tělo mrtvé děvečky hradním převétem na skládku mezi fekálie. Jeden ze svědků, Kateřinin švagr Václav Bechyně z Lažan, při pozdějším procesu popřel, že Kateřina „děvečku nějakú zabila a děvečka ta záchodem dolův letěla“. K Václavovu svědectví se ale ještě vrátíme.

Kněz – kronikář

Václav Hájek z Libočan je rozporuplná osobnost. Na jednu stranu nedílná součást učebnic české historie a literatury. Bez jeho *Kroniky České* by byly naše národní dějiny o dost stručnější. Na druhou stranu šlo o kariéristu, potížístu a notorického kverulanta. Který pohled na osobnost naší historie je přesnější? Při natáčení jsem se na to ptal Jana Linky z Ústavu pro českou literaturu Akademie věd.

Rozhovor s bohemistou:

Informací o Václavu Hájkovi z Libočan je velmi málo. Víme o něm, že měl velký cit pro spravedlnost a sociální citění. Podařilo se mu například zachránit jednu z místních poddaných od nařčení z čarodějnictví. Spravedlnost on vnímal velmi citlivě. V krizových situacích se dostával do konfrontace s mocí. Stojí za připomenutí, že všechny své spory postupně vyhrál.

Václav Hájek z Libočan.

V prípade Kateřiny z Komárova se muselo jednat o opravdu nelidské zacházení. V té době rozhodně nebylo obvyklé, aby aristokratka byla odsouzena k smrti. I na dobové hrubé mravy muselo být její chování k poddaným naprosto nepřijatelné.

Václav Hájek z Libočan byl sebevědomým vzdělavcem své doby a nenechal se nějak smýkat. Později ve své kronice neváhal mocné více či méně zesměšnit, když se domníval, že jejich chování nebylo správné. Zajímavé je, že v době vydání kroniky byl Jan Bechyně z Lažan jedním z těch, kdo to vydání finančně podpořili.

Bez šance...

Václav Hájek z Libočan se stává děkanem karlštejské kapituly v roce 1527. Svou slavnou kroniku píše ale až o několik let později. Jan Bechyně z Lažan je jmenován karlštejským purkrabím v roce 1529. Hájek s Bechyněm si evidentně nepadli do oka. Poprvé se jejich rozepře dostává k soudu už téhož roku.

O ukrutnostech páchaných sadistickou Kateřinou se Hájek nejspíše dozvěděl přímo od svědků a týraných. Některé její praktiky zachytil kronikář *Starých letopisů českých*, Kateřinin současník. Podle něj páchala „rozličné mordy, kteréž činila nad svou čeledí, děvečkami

Jediné vyobrazení Kateřiny z Komárova ze staré kroniky

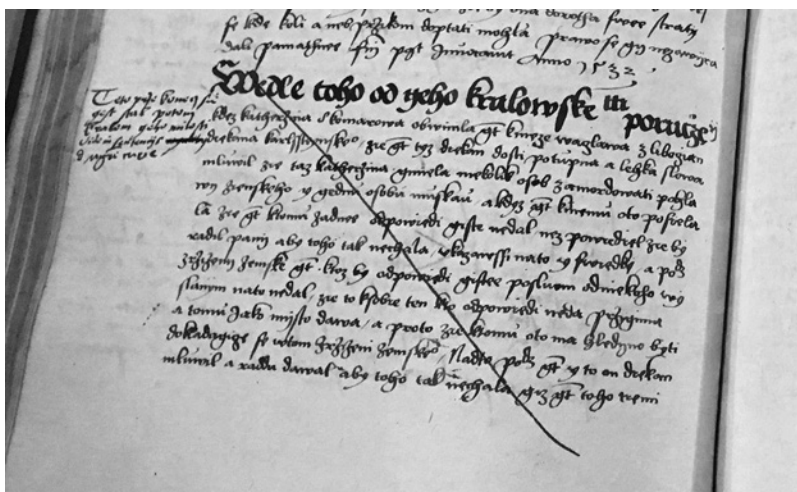
i některými mužského pohlaví, kteréž jest rozličně mordovala, řezala nožem hustě těla jich, koží odírala, solila, drala v ochlemy a jinak rozličně a prve neslýchaně je mučila“. Kateřina si prý kromě toho libuje v odřezávání masa z těla, pálení vařícím máslem, ve stahování z kůže či věšení a trhání kloubů. Václava Hájka z Libočan prý velmi znechutilo mrtvé tělo pohozené u cesty, proto se rozhoduje jednat. Pokouší se dosáhnout nápravy u Kateřininu manžela.

Depozitář I. oddělení Národního archivu. (Foto: autor)

Jana Bechyně z Lažan ale Hájkova stížnost rozčiluje, a tak žaluje se svou ženou Hájka u komorního soudu pro pomluvu. Hájek reaguje protižalobou. Před soud pohání Kateřinu z Komárova. Zápis z průběhu soudního sporu, obžaloba, rozsudek, nic z toho se ale nedochovalo. Jako by někdo důkladně zametal stopy. Naštěstí na jeden zdroj se zapomnělo. Jak jsem se dozvěděl v I. oddělení Národního archivu, tehdejší soudy si nepředvolávaly svědky osobně. Povolání vypovídali před soudním úředníkem. Ten jejich výpověď zaznamenal do soudní knihy, odkud se potom přepsaly do hlavního spisu a v soudní knize se škrtyly.

A práve „Registra svědomí žlutá soudu Komorního“ z těch let se dochovala. Mezi ostatními případy se tak nacházejí zápis z jednotlivých takzvaných pohnání k svědomí a výpovědi povoláných. Průběh soudu je tak možné z větší části rekonstruovat. První zmínka o případu je z roku 1529, kdy jeden ze soudců, Zdeněk z Rožmitálu, píše Václavu Hájkovi z Libočan a zve ho společně s Janem Bechyněm z Lažan, purkrabím karlstějnským, aby se před ně postavili. Ve spisu je ale poznámka, že jednání bylo odloženo, a je uveden rok 1532.

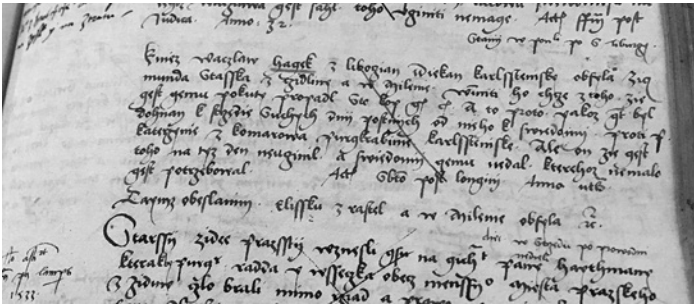

Žaloba Kateřiny z Komárova na Václava Hájka z Libočan. (Foto: autor)

S rukavicemi na ruku listuji téměř 500 let starou knihou a pokouším se přečíst podivné písmo. Moc mi to nejde. Až když archivář nenuceně přečte zapsané, rázem onu líbeznou češtinu v zápisech vidím. Jak to vypadá ze zápisů, Václav Hájek z Libočan zpočátku nemá vyhlídky na úspěch. Jan Bechyně z Lažan je mocný muž a povolávání drobní šlechtici odmítají svědčit. Ukazuje to jeden ze zápisů z roku 1532.

Záznam z pohnání k svědomí Zikmunda Staška z Cidliny:

Kněz Václav Hájek z Libočan, děkan Karlštejnský, obsílá Zikmunda Staška z Cidliny a na Miletíně, ke svědomí proti Kateřině z Komárova, purkrabině karlštejnské. Ale on že jest toho na týž den neučinil a svědomie mu nedal, kteréhož nemálo jest potřeboval.

Pohnání Zikmunda Staška. (Foto: autor)

Dochází i na poddané Kateřiny Bechyňové. Jenže jak může dopadnout výslech vyděšené děvečky, která by v případě pravdivé výpovědi zcela jistě dopadla úplně stejně, ne-li ještě hůře, než předcházející oběti mučení?

Záznam z pohnání k svědomí Marty ze Švábenic:

Paní je hodná, za sedm let co paní sloužím, jsem toho svědoma, že za celou dobu nezemřela jediná děvečka, jedna utekla, další zemřela na mor.

Jan Bechyně z Lažan se všemi způsoby snaží vyhnout pošpinění jména svého rodu. Neváhá si proto stěžovat na Hájka až u samotného krále. Požaduje jeho okamžité odvolání z karlštejnského úřa-

du a uklizení na teplé místo, kde by si nemusel stěžovat. Hejtmani, zastupující krále v jeho nepřítomnosti, píše Ferdinandovi, aby „týž děkan byl z toho sňat a na hradě Pražském aby jemu byl oltář dán a prebenda kanovnícká a aby tu kazatelem býti mohl“. Plán uklidit nepohodlného kněze na teplé místo ale zamítá Ferdinand I. osobně.

Rozhodnutí Ferdinanda I.:

Než abychom my již jmenovaného děkana prvé, nežli by ta rozepře na konci postavena byla, z děkanství sníti měli, toho pro mnohé slušné i hodné příčiny nám se na tento čas učiniti nezdá.

První trhlina

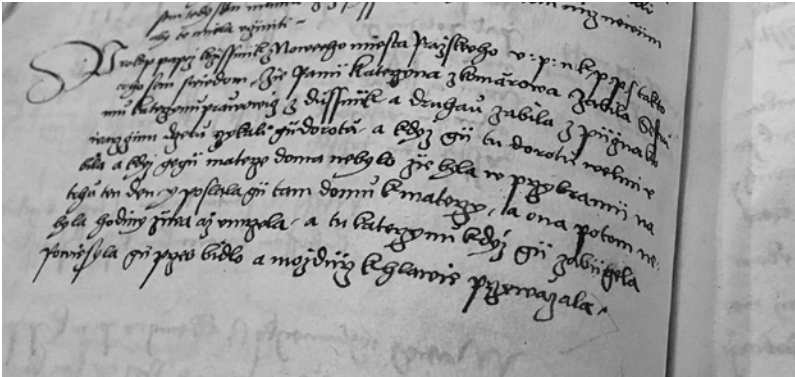
Soudní spor se ubírá jasným směrem. Poddaní Bechyňových se z pochopitelných důvodů bojí vypovídat. Hned několik děveček proto svědčí, že paní je hodná a laskavá. Jenže najednou přichází zvrát. Václav Hájek z Libočan, stojící před neodvratnou porážkou, zázrakem našel nečekaného svědka. Po jeho výpovědi už není možné případ jednoduše zamést pod koberec.

Oním svědkem byl pražský měšťan, svobodný člověk, který pocházel z Pičína z poddanské rodiny.

Svědectví Prokopa Papeže před Komorním soudem:

Toho jsem svědom, že paní Kateřina z Komárova zabila sestru mů Kateřinu z Dušníka a druhou zabila z Pičína a říkali jí Dorota.

O dramatickém vývoji procesu jsem si povídal přímo mezi regály s archivářem Liborem Gottfriedem.

Výpověď Prokopa Papeže. (Foto: autor)

Rozhovor s archivářem:

Zpočátku neměl Václav Hájek z Libočan úspěch. Drobní šlechtici, které povolával, proti Janu Bechyňovi z Lažan, odmítali svědčit. Můžeme se domnívat, že byli zastrašováni. Raději riskovali pokutu za to, že se nedostavili k soudu. O něco později, když Václav Hájek z Libočan přesvědčil i poddané, aby svědčili u soudu, tak nejprve ani poddaní nevypovídali v Hájkův prospěch. Tvrdili, že Kateřina z Komárova je dobrá paní a že neznají lepší.

Teprve později se našel jeden bývalý poddaný, který už nespadal pod Kateřinu z Komárova. Byl to kožišník a ten poprvé přiznal, že na rodovém sídle Kateřiny z Komárova na Pičíně skutečně došlo k vraždám.

Soudce komorního soudu Vojtěch z Pernštejna už nemůže žalobu jednoduše zamítnout. Jenže svědectví jednoho měšťana proti urozené paní nestačí. Bechyňové se snaží zabránit skandálu všemi dostupnými prostředky. Jakmile se však našel jeden statečný, který vypověděl pravdu, začíná se hradba strachu z kruté pomsty

Téměř 500 let staré záznamy Komorního soudu v původní vazbě. (Foto: autor)

pomalů bortit. K jejímu podepření mají sloužit třeba i pomlůvy a znevěrohodňování svědků. Jak jinak si vysvětlit výpověď jednoho z členů rodiny Bechyňových než očerněním svědkyně Kateřiny Vítové.

Svědectví Fridricha z Lažan před Komorním soudem:

Kateřina Vítová, majíc muže svého, neřádně se chovala a s jinými líhala toho času když jest na Pičíně byla.

Jenže soukolí spravedlnosti se pomalu roztáčí a samotní členové rodiny Bechyňových začínají postupně dávat od přivdané sady ruce pryč. Anebo si přinejmenším nechtějí nepravdivou výpověď způsobit problémy. Vraťme se k výpovědi Kateřinina švagra, Václava Bechyňe z Lažan. Ten je dotázán na svá údajná dřívější slova. Měl se prý zmínit o tom, že o Kateřininých zločinech ví:

Výpověď Václava Bechyně z Lažan před Komorním soudem:

Toho v paměti nemám, že bych to mluvil, než mluvil-li jsem to, tehdy jsem mluvil již slyšané.

Z jedné jediné věty ani za pět staletí nevyčihnul opatrnický alibismus. Jinými slovy: „Kateřinu nepotopím a rodinu veřejně nezostudím, ale pokud mě někdo slyšel a řekne to na mě, tak jsem vlastně nic neřekl.“

Zvrat v případě

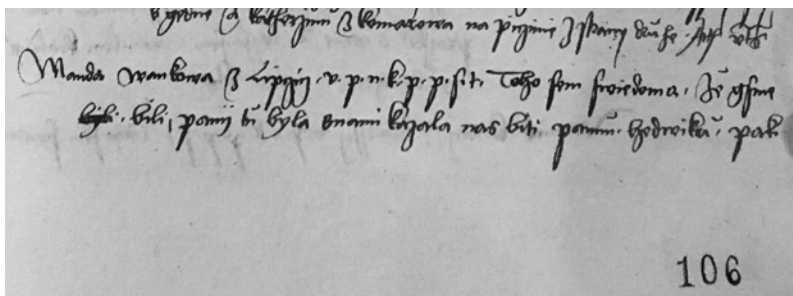
K definitivnímu konci případ spěje na začátku roku 1534. Na 16. leden jsou před Komorní soud povoláni Jan Bechyně z Lažan a jeho žena. Právě na tomto jednání dochází k definitivnímu vypuknutí skandálu. Před soudním úředníkem ukazuje obrovskou odvahu jistá Manda Vaňkova z Libčic, a právě toho dne soud její výpověď čte. Nejenže potvrzuje vraždy své paní, ale přiznává i svůj podíl na krutých zločinech. Kateřina totiž nutila k bití a mučení i své služky.

Jaká atmosféra asi musela panovat v pičínské rodové tvrzi a na starém purkrabství na hradě Karlštejně, když si žádná z dívek nemohla být jista, zda ji v příštím dějství krvavého divadla čeká role oběti, nebo kata.

Svědectví Mandaleny Vaňkovy z Libčic před Komorním soudem:

Toho jsem svědoma, že jsme bili. Paní tu byla s námi, kázala nám bít pannu Hedviku, pak ubivše ji potom ji snesli doluov a kázala ji doluov snést. Potom umřela dole. Podru-

hé že jsem tu byla o nějaké Kačce a odtud že jsme ji snesli, že jest umřela že jsme ji zabili nahoře. Než pán o tom nic neví.

Svědectví Mandy Vaňkovy. (Foto: autor)

Alžběta Báhoryová měla své pomocníky, kteří jí pomáhali v jejich zvrhlých orgiích. A z této výpovědi je už jasně patrné, že své pomocníky měla i Kateřina z Komárova. Nedá se proto považovat za „pouhou“ choleričku, která na své poddané útočila jen v návalech vzteku. Kateřina z Komárova své zločiny plánovala, organizovala a režírovala.

Pro Kateřinu je tak 16. leden 1534 dnem konce její nadvlády nad bezbrannými. Od soudu putuje do hradního vězení a k výslechu. Tam přiznává 14 vražd. Konečný počet to s vysokou pravděpodobností není, nicméně není důvod se v případě dál pitvat. Čtrnáct vražd k odsouzení stačí. Soudci nemají důvod se zdržovat dalšími přiznáními a přilévat olej do ohně. Je to totiž poprvé a naposledy v naší historii, kdy je jméno vysoké šlechtičny spojováno s takto závažnými zločiny. Za prokázané zločiny tehdejší právo umožňuje uložit jediný trest – trest smrti. Kateřina z Komárova je urozená, proto nemůže být oběšena, ale má právo na popravu mečem. Ale je tu ještě jedna možnost.

Tvrz Pičín. (Foto: autor)

Pokračování rozhovoru s archivářem:

Kateřina se už potom z vyšetřovací vazby nikdy nedostala. Přiznala se ke čtrnácti vraždám, nicméně kolik jich bylo ve skutečnosti, už nikdo s jistotou neřekne. Všechny vraždy, o kterých víme, se odehrály na poddaných z Pičína a z okolí. Z dochovaných zmínek v soudních knihách můžeme zrekonstruovat jména jedenácti mrtvých nebo pohřešovaných.

Případ Kateřiny z Komárova byl ve své době naprosto výjimečný. V 16. století, ale i o dluho později, je to poprvé, kdy byla takto vysoká šlechtična, manželka vysokého státního úředníka, nejenom pohnána před soud, ale i usvědčena a odsouzena k smrti. Kateřina z Komárova měla jakožto

šlechtična právo na popravu mečem. Soudci se ale patrně rozhodli, že by nebylo dobré vyvolat skandál, že poprava mečem nebude vykonána. Namísto toho ji zavřeli do bílé věže na Pražském hradě. Přestali jí nosit jídlo a vodu a ona přibližně za 14 dní v mrazivém vězení zemřela.

Případ měl ještě dohru. Jan Bechyně z Lažan, manžel Kateřiny z Komárova, se hned od začátku procesu usilovně snažil, aby král odvolal z děkanského místa na Karlštejně Václava Hájka z Libočan. Zpočátku se mu to nedařilo. Jan Bechyně z Lažan si totiž uvědomoval, že celý proces je obrovská potupa jeho rodu.

Po odsouzení Kateřiny král souhlasil a Václava Hájka z Karlštejna odvolal. Dochovala se nám zmínka o tom, že to odvolání nebyla pokojná událost. Jan Bechyně z Lažan nechal Václava Hájka podvázat pod koně a vyhnat ho z Karlštejna do Prahy. Dá se říct, že mu onu veřejnou potupu oplatil.

Zajímavé je, že kariéra Jana Bechyně z Lažan skandálem neutrpěla. Ještě v roce 1534 nabídl Ferdinandovi Habsburskému rezignaci na své úřady. Král ale jeho rezignaci nejenže nepřijal, ale dokonce ho později povýšil na nejvyššího písaře království českého.

Pomsta

Rozsudek padá – dle Dačického z Heslova – „v pátek před Hromnicemi l.p. 1534“. Kateřina z Komárova podle něj má být zazděna na Pražském hradě. Ještě před odvedením ale zvládá vyslovit kletbu pro svého soudce, Vojtěcha z Pernštejna. Jenže to už se rozjíždí soukolí zcela hmotné pomsty. Jan Bechyně z Lažan viní Václava Hájka z Libočan z krádeže, když prý z hradní kaple odnesl vzácnou relikvii a zvoneček.

Kostel Panny Marie v Mariánské věži Karlštejna, odkud měl Hájek údajně odcizit relikvii. (Foto: autor)

Václav Hájek z Libočan je 12. března sesazen, na znamení největší potupy přivázán pod koně a odvečen z Karlštejna do Prahy. Skandál se dotýká až královského trůnu. Hájkův nástupce Lukáš odmítá složit přísahu poslušnosti purkrabímu. Zasáhnout musí samotný král, který vzpurnému knězi vykonání přísahy nařizuje, opět velmi pozoruhodnou češtinou:

Rozhodnutí Ferdinanda I.:

Nenadáli jsme se, aby též přísahy námi vyměřené, kteréž zji-načiti neráčíme a protož děkana ještě jménem naším napo-meň, aby tu přísahu udělal.

V tu dobu už Karlštejská bestie hladoví v ledových stěnách Pražského hradu. Uvržena do hladomorny byla 27. února. Z vězení se prý nejprve ozývají kletby, později zoufalé volání a nakonec už jen šílené kvílení. Kateřina z Komárova vydechla naposledy 15. března 1534. Ústní podání hovoří o tom, že v zoufalství z jisté smrti si okousala prsty na ruku až na kost. Pouhé dva dny po Kateřinině smrti náhle umírá i její soudce Vojtěch z Pernštejna.

Vojtěch z Pernštejna je poslední představitel jednoho z nejvýznamnějších českých šlechtických rodů. V roce 1526 byl dokonce jedním z kandidátů na královský trůn, uvolněný Jagellonci. Za vlády Ferdinanda Habsburského zastává třetí nejvýznamnější funkci v království – nejvyššího zemského hofmistra.

U takto významného velmože se v tu dobu dají předpokládat dlouhé přípravy na honosný pohřeb. Srovnajme opět s Alžbětou

Nábrobek Vojtěcha z Pernštejna v pardubickém kostele sv. Bartoloměje. (Foto: autor)

Báthoryovou. Zemřela v srpnu a pohřeb byl až v listopadu. Vojtěch z Pernštejna se ale honosného pohřbu nedočkal. Namísto náležitého rozloučení bylo jeho tělo pod rouškou noci odvezeno do Pardubic a tam je potichu pohřbili v kostele svatého Bartoloměje. Vdova hrobku proklela: Kdo do ní vstoupí, zemře.

Celé království si vyprávělo o tom, že Kateřina ve spolčení se samotným ďáblem vzala svého soudce s sebou. Svědčí o tom objev, který učinil jiný známý literát, a sice Karel Jaromír Erben, který roku 1851 působil jako pražský archivář. Právě Erben publikoval pozoruhodný zápis ve *Starých letopisech českých*, sepsaných neznámým kronikářem.

Úryvek ze *Starých letopisů českých*:

Z té příčiny jsem pro budoucí paměť učinil, a není k pravdě podobné, neb o nešlechtnosti a ukrutnosti jednoho člověka, a zvláště ženy, od počátku světa žádný člověk neslýchal, jaká jest tato žena byla.

Kdyby se mělo všechno vypsati, co jest činila a kterak se jest mučila a katovala s lidmi svými poddanými a služebními i s dětmi svými, žádný by jinak nevěřil, než že jest v ní čert musel býti, a že jest čert ty muky, kterýmiž v pekle duše mučí, skrze ni musil to působiti.

Zafungovala opravdu kletba, šlo o pouhou shodu náhod, anebo byl Vojtěch z Pernštejna otráven? Troufнул by si správce karlštejnského pokladu na druhého nejvyššího úředníka v zemi? Proč záznamy o případu zmizely? Proč Václav Hájek z Libočan, když o pár let později spisoval na faře v Tetíně svou slavnou kroniku, skončil s líčením historie v roce 1526 a o obrovském skandálu nepadla ani zmínka? Tyto otázky není komu položit. Odpovědi na ně totiž neexistují. Je možné se jen domýšlet. Před ka-

merou jsem si proto zasppekuloval se spisovatelem Otomarem Dvořákem.

Rozhovor se spisovatelem:

Tehdy to musel být opravdu velký skandál a asi právě proto bylo všechno ututláno a doličné dokumenty byly zničeny. Stejně tak je velmi nestandardní způsob popravy. Soudci nechali Kateřinu de facto zmizet ze světa. Bylo to nejpravděpodobněji kvůli tomu, aby se nekonala veřejná poprava, aby se člena vznešené rodiny nedotkl kat.

Za celým případem vidím i řekněme vlašný vztah mezi Janem Bechyně z Lažan, což byl pedantický až puntičkářský člověk, a ctižádostivým, nicméně až bohémsky k funkci přistupujícím Václavem Hájkem z Libočan. Ve funkci děkana musel Hájek purkrabího velmi rozčilovat.

Kateřina páchala své zločiny především na Pičíně, ale já se domnívám, že i na Karlštejně došlo k nějakým zločinům. Viděl bych v tom i pocit frustrace, který zažívala už od dětství. Její otec byl hejtman podbrdského kraje, který kvůli úplatkům skončil velmi špatně. Kateřina navíc často pobývala sama, což její frustraci prohlubovalo. Vojtěch z Pernštejna se patrně snažil soudit spravedlivě. Dlouho ten proces vypadal, že bude osvobozena.

Smrt Vojtěcha z Pernštejna je mi velmi podezřelá. Zemřel dva dny po Kateřině. Traduje se, že když po rozsudku odváděli Kateřinu ze soudní síně a mýjela Vojtěcha, tak že k němu procedila polohlasem: „Chcípneš!“ Vojtěchovi bylo 43 let, takže to nebyl stařík nad hrobem. Buď měl nějakou nemoc, a snad prý před smrtí dostal ošklivou vyrážku. Vyrazit mu měl ošklivý vřed. Anebo to všechno byly příznaky nějaké otravy. Po smrti byl okamžitě zavřen v rakvi, nikomu

ho proti tehdejším zvyklostem neukázali a převezli ho ještě v noci do Pardubic.

Nejzajímavější na tom je, že Václav Hájek z Libočan, který vlastně celý skandál rozpoutal, o tom ve své slavné kronice, již později napsal, nenapsal ani slovo. Dá se to vysvětlit tím, že dostal přísný zákaz se o tomto případu zmiňovat.

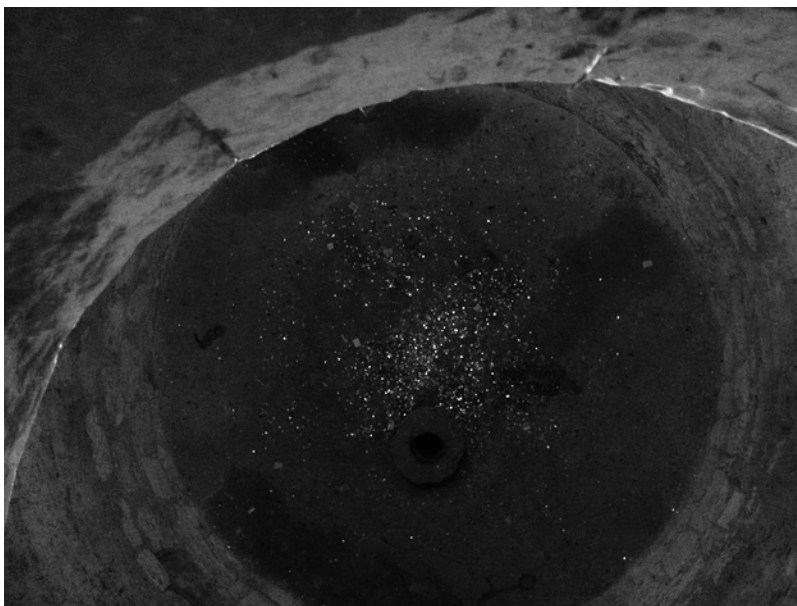
Jednu hypotézu, proč kronika končí právě v roce 1526, tu snad mohu vyslovit. Jan Bechyně z Lažan se s Václavem Hájkem z Libočan neměli rádi už před soudním sporem. Jak musel purkrabí zuřit, když jméno jeho rodu obletělo i s mnoha podrobnostmi celým královstvím, si dokážeme představit. Rovněž ctižádostivý Hájek měl po veřejné potupě při psaní kroniky na svém novém působišti v Tetíně dost důvodů purkrabího před budoucími generacemi znemožnit.

Přestože neměli důvod si odpouštět, v kronice se o případu nedočteme. Na vydání takto velkého díla se podle historiků skládali donátoři a Jan Bechyně z Lažan mezi nimi nechyběl. Obchod ve stylu „tady máš peníze na vydání kroniky a o mně v ní pomlč“ je podle mě docela pravděpodobná varianta.

Nezbylo skoro nic

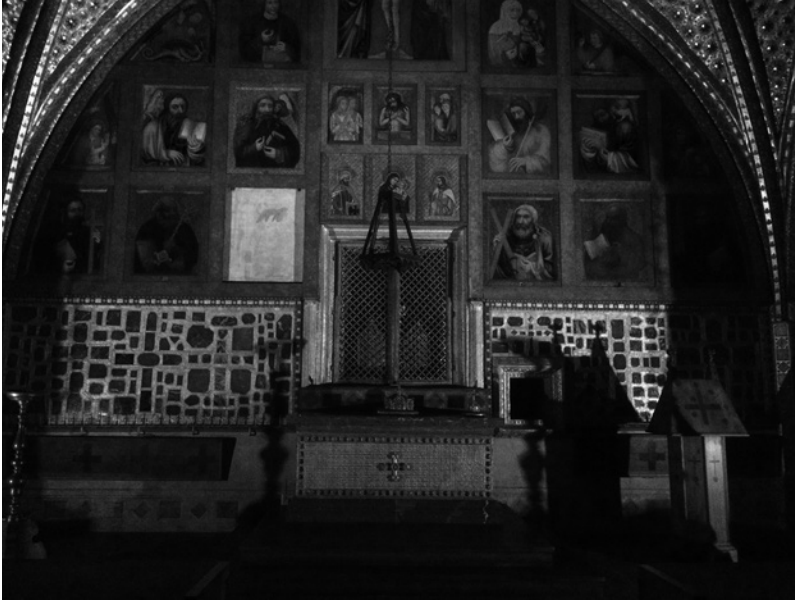
Zatímco písemných pramenů k případu se dochovalo velmi málo, fyzických památek je ještě méně. Pražský hrad v roce 1541 vyhořel a při následné rekonstrukci zásadně změnil podobu. Při prohlídce starého královského paláce jsme se dostali do síně, kde pravděpodobně zasedal komorní soud. Když jsem se ale chtěl podívat do vězení, kde bestie vydechla naposledy, dostalo se mi od historika Jaroslava Sojky vysvětlení, že Kateřina z Komárova nebyla zazděna ve věži Mihulce, jak tvrdí Dačický z Heslova

a po něm mnozí další. Nelze mu to přičítat k tíži, protože se narodil až po smrti Kateřiny a po požáru. Jako státní vězení v té době sloužila známá Daliborka a také Bílá věž. Aby to nebylo tak jednoduché, v té době prý byly na hradě Bílé věže dvě.

Jedna z hladomoren na Pražském hradě. (Foto: autor)

Ani v Karlštejně nezůstal kámen na kameni. Zdejší fara dostala barokní podobu a na hradě pro změnu na přelomu 19. a 20. století řádl Josef Mocker. Podle svých zastánců hrad zachránil. Podle odpůrců, mezi něž se počítám i já, většinu hradu při záchraně zničil. Výsledky jeho regotizace pro mne vypadají až hrůzostrašně. Například nechal zbořit renesanční palác jen kvůli tomu, že byl renesanční. Starobylý hrad, na jehož podobě se zapsala staletí, proměnil v novogoticky romantizující turistickou destinaci.

Kaple sv. Kříže, dle pojetí císaře Karla jedno z nejsvětějších míst křesťanství. (Foto: autor)

Jediné místo, které se dochovalo, je rodová tvrz na Pičíně. Ani v ní bychom místo dávných tragédií nenašli. Stojí v areálu bývalého zemědělského družstva a její současná podoba odpovídá aktuálnímu způsobu využití. Je tu ale ještě jedno místo, jež by mohlo o záhadném konci brutálního příběhu mnohé vypovědět.

Kletba fungující dodnes

V pardubickém kostele svatého Bartoloměje stále odpočívají ostatky Vojtěcha z Pernštejna. Stanovení příčiny smrti by mohlo do záhady Pernštejnova úmrtí vnést jasno. Pokud trpěl nějakou nemocí, anebo byl otráven, mohla by moderní věda tuto otázku zodpovědět.

V únoru 2012 se ve sdělovacích prostředcích objevila zpráva, že při příležitosti Pernštejnova roku bude hrobka otevřena a ostatky prozkoumány. Na výzkum měl vyčlenit prostředky pardubický magistrát. Takřka na den přesně o rok později ovšem vyšla zpráva, že se žádný výzkum neuskuteční. Podle archeologů by žádné nové informace nepřinesl.

Zaleknul se někdo dávné kletby Pernštejnovy manželky? Kletba fungující až dodnes mi nedala spát ani po dotočení a odvysílání reportáže o Kateřině. Vyhledal jsem proto Jiřího Kotyka, pardubického historika, který se o výzkum pokoušel.

Rozhovor s pardubickým historikem:

Hlavní problém hrobky Vojtěcha z Pernštejna pramení z toho, že při posledním měření v devadesátých letech minulého století se v hrobce zjistila vysoká vlhkost. Já jsem upozorňoval archeology na to, že všechno dole propadá zkáze a že je jedna z posledních příležitostí cokoliv zjistit. Přestože archeologové slíbili, že se vlhkost bude řešit, z Pardubic zmizeli a už se tu nikdy neukázali.

Původně to bylo na dobré cestě. Na výzkum byly na hejtmánství vyčleněny prostředky a bylo domluveno, že u ostatků bude provedena analýza DNA. Bohužel, zodpovědný člověk, který měl přípravu výzkumu na starosti, připravoval podle mě zkoumání všeho kolem, jen ne hrobky Vojtěcha z Pernštejna.

Žasnul jsem nad tím, co všechno bylo možné. Měly se zkoumat ostatky barokního duchovního, který byl pohřbený mimo presbytář. Byl to Polák, takže na první jednání přijeli kolegové z Kladska, které to zajímalo. Mohl to být skvělý mezinárodní průzkum, ale když viděli, kam to spěje, znechuceně odjeli.

Pokoušel jsem se ještě sjednat schůzku s archeology, ale nepodařilo se mi to. Čas pracuje v neprospěch výzkumu. Argument, že když se tam vstoupí, poškodí se obleky, je podle mě už mimo hru. Zajímavá by byla analýza DNA. Jestli tehdy byla jedna z posledních příležitostí, tak nyní je ta úplně poslední.

To všechno jsou podle mě logické argumenty a pokud je situace v hrobce skutečně tak špatná, je nasnadě jednat. Za archeologický ústav řešil povolení či zamítnutí Jan Frolík, zeptal jsem se ho proto jednoduše: Proč? A zajímal mě i jeho názor na možnou příčinu smrti Vojtěcha z Pernštejna.

Rozhovor s archeologem:

Záměr otevřít hrobku Vojtěcha z Pernštejna neformuloval žádné odborné nebo vědecké otázky. Byl to jeden z důvodů, proč nakonec ten průzkum nebyl povolen. Navíc nebyly zajištěny dostatečné finance k provedení průzkumu. Je zcela zřejmé, že v hrobce jsou zbytky textilií a zbytky rakví. Všechny tyto věci by se musely nákladně restaurovat a konzervovat. Na tuto část peníze nebyly a podle mě by bylo krajně nezodpovědné je z té hrobky vyzvedávat a pak je nechat zaniknout.

Stanovit příčinu smrti Vojtěcha z Pernštejna by bylo možné, pokud by to byl takový druh úmrtí, který zanechává stopy na kostech takže buď otrava, nebo násilná smrt, která by vedla k poškození kostí. Pohřeb Vojtěcha z Pernštejna byl nezvykle rychlý. Může to naznačovat, že pozůstalí se obávali nakažlivé nemoci. To by mohlo být jedno vysvětlení, nicméně to je čirá spekulace, protože my to prostě nevíme.

Prísne tajné skandály

Zeptal jsem se rovněž, jak probíhal průzkum v devadesátých letech 20. století a zda se z něj dochovaly nějaké záznamy. Dozvěděl jsem se, že při výzkumu byla pořízena i fotodokumentace, kterou má kolega Ježek. Poté, co jsem se na pana kolegu obrátil

Rekonstrukce kostela sv. Bartoloměje v Pardubicích z devadesátých let minulého století. (Zdroj: Archiv Jiřího Kotyky)

s prosbou, jsem byl tak trochu zpražen. K výzkumu hrobky prý není důvod, stejně by nic nezjistil, protože hrobka je vykradená a všechny ostatky i zbytky rakví jsou na jedné hromadě. On osobně s výzkumem zásadně nesouhlasí, protože tajemství je pro milovníky záhad vždycky lepší.

Zajímavé. Já si vždy myslel, že archeologové jsou tu od toho, aby odkrývali, zjišťovali a informovali. Tento postoj mi přijde přesně opačný. Poprosil jsem tedy ještě o možnost nahlédnout do fotodokumentace a o povolení jednu fotografii zveřejnit v této knize. Pokud je stav uvnitř hrobky opravdu tak marný, aspoň to doložíme. Jenže fotografie se podle Martina Ježka nepublikovaly a asi ani nebudou, nicméně jsem byl instruován, nechť pošlu e-mail se žádostí. Po pár dnech přišla odpověď.

Stanovisko archeologa:

Je zjevné, že vycházíme z rozdílných principů, jak tomu koneckonců naše rozdílné profese velí. Vaše pohnutky chápu, leč jako profesionální archeolog je nemohu sdílet. Proto nebudu ověřovat dostupnost fotografií z pardubické hrobky pro nevědecké účely.

Jako by kletba Karlštejnské bestie přetrvala dodnes. Jako by se někdo stále bál odhalit cokoliv, co by mohlo přinést něco nového v příběhu dávné hrůzy. Už nikdy se tak nedozvíme, kolik obětí si řádění paní purkabiny vyžádalo. Nezjistíme ani to, proč a kým byl celý příběh zameten pod koberec. Podivnou smrt královského pretendenta bychom možná objasnit mohli. Ale nebylo nám to dovoleno.

A tak – přestože celý svět zná Báhoryovou a dodnes o její vině panují spory – Karlštejnskou bestii nezná nikdo, přestože o její vině pochyb není. Se čtrnácti doznanými oběťmi (ve skutečnosti

ale pravděpodobně až třiceti) je s přehledem nejvýkonnějším masovým vrahem v naší historii. Jenže utajovači tohoto příběhu byli důslední a své spojence mají dodnes.

Největší filmový podvod

Některým příběhům se věnuji několik týdnů a hodně intenzivně. Jiným se věnuji několik měsíců a většinu času mi prostě jen tak leží na stole a spokojeně se na ně práší. Falešným filmařům ze slovenských Čachtic jsem se věnoval rok a půl. Pro mě osobně je to příběh, jehož celé odhalení jsem musel odpracovat od začátku do konce. Štěstěna, která mi občas přihraje do cesty nějakou pomoc a posune mě dál, měla ten rok a půl nějakou jinou neodkladnou práci.

Čachtický hrad. (Foto: autor)

Vše to začalo, když jsem se vydal do Čachtic natočit odkrývání zasypaných podzemních chodeb, ve kterých by se mohly nacházet důkazy dávných zločinů Alžběty a možná i její ztracený hrob. „Nezapomeň tam taky dát ty falešné filmaře, co přijeli do vesnice někdy v šedesátých letech a točili na prázdnou kameru,“ pokynul mi šéfreportér a maskot našeho pořadu Josef Klíma.

Vyjel jsem na Slovensko jednoho nevlídného odpoledne, přesvědčený o tom, že bude třeba být obezřetný. Nechtěl jsem zbytečně jítit city místních a pár facek také neztělesňoval to, co bych chtěl importovat do Čech. Příběh mě ale zajímal. Na místě jsem se od správce Čachtického podzemí dozvěděl, že čachtičtí opravdu nemají na filmaře dobré vzpomínky. Zná prý několik pamětníků, kteří falešné filmování zažili, a slíbil, že mě s nimi zkusí propojit. Reportáž o vykopávání podzemí jsem tak pojal jako takovou vstupenku k místním. Přece jen, Česká republika je za kopcem a televizi, ve které pracuji, tu všichni chytají.

Nikde nic není

Pamětníci existují, příběh se tedy odehrál. Nastala tak pátrací fáze. Ta byla tentokrát obzvlášť vypečená. Zkuste zajít za archivářem a požádat ho o dohledání spisu k případu, o kterém vlastně ani nevíte, kdy přesně se odehrál, ani jak se jmenovali jeho hlavní aktéři. Tedy v archivu jsou na nestandardní dotazy už zvyklí, nicméně soucitných pohledů, určených naprostému šílenci, jsem si tentokrát užíval vrchovatě. Já totiž ani netušil, zda byli podvodníci z Čech či ze Slovenska.

První stopu, na kterou jsem narazil, představoval článek ze slovenského tisku od Martina Šimovce. Je k dispozici na webu a je vlastně jediný. Přes redakci jsem na něj dostal kontakt a následně se i setkal s pozitivní odezvou. Dozvěděl jsem se jména obou

Největší filmový podvod

hlavních aktérů, rok události i to, že zatímco Ladislav Fabianič na konci šedesátých let utekl z Československa do Švédska, kde snad žije dodnes, Emil Barč je již po smrti, ale Martin hovořil aspoň s jeho rodinou. Vyzbrojen markanty jsem v českých archivech zadal nový dotaz. Našel jsem ale pouze záznam z února 1968, ve kterém Státní bezpečnost poznamenává, že Ladislav Fabianič zneužil v srpnu 1967 dovolenou v Jugoslávii k odchodu do neznámé kapitalistické země. Druhá poznámka pochází z roku 1985. Jeden z navrátilců z emigrace při výslechu na Státní bezpečnosti uvádí, že se s Ladislavem Fabianičem setkal ve švédském Malmö na večírku slovenských emigrantů, který Fabianič pořádal.

v Malmö udržují nepravidelné styky a pořádají večírky.
Čtyři dny před mým návratem byl večírek u Dr. Jaroslava opravuji Ladislava FABIANIČE, kterého se rovněž zúčastnila Oktávie PROKOPIUS s manželem. O tomto mi hovořil čs. emigrant Dušan ŽURICA, který se tohoto večírku rovněž zúčastnil.
Jen z důvodu je mi známo, že docházelo k setkáním čs. emigrantů a organizování různých akcí pro děti, na tyto akce byly zasílány oficiální pozvánky, já osobně jsem nikde pozván nebyl. Rovněž mi není známo, kdo uvedené akce organizoval.

Jeden z navrátilců se uprchlíků se s Ladislavem Fabianičem setkal v Malmö. (Zdroj: ABS ČR)

Obrovskou pomocí se mi v tomto případě stal Radek Galaš z policejního muzea, který mě propojil s lidmi, kteří mi ve slovenských archivech dokázali najít a oskenovat vyšetřovací a soudní spis. Několik dní před natáčením mi tak v mailu přistálo tisíc stran dokumentů a začal se přede mnou odhalovat starý příběh, plný naděje a radosti, ale později zklamání a ponížení.

Příběh ze spisu

Emil Barč je vedoucí pracovník fotografického oddělení Geologického ústavu Dionýza Štúra v Bratislavě. Dne 1. února 1961 na jeho oddělení nastupuje Ladislav Fabianič. Tvrdí o sobě, že dosud pracoval jako fotoreportér v Praze v redakci *Večerní Prahy*. Na ústav v té době přichází také pracovnice Osvětové besedy v Bratislavě Mária Rusnáková s úkolem aktivizovat pracující ke kulturní činnosti. Fabianič s Barčem jí navrhuje, že by s pomocí Osvětové besedy mohli amatérsky natočit film *Čachtická paní* podle Nižňanského románu. Barč je prý diplomovaný režisér a dílo údajně později odkoupí Štátny film.

Mária Rusnáková je nadšená. Oba filmaři mohou používat prostory besedy, kde pořádají konkurz na herce i na členy štábu. Fabianič si s pomocí razítka, které jim poskytla, několikrát půjčuje ve filmovém studiu kameru. Počáteční nadšení v besedě ale brzy mírní schvalovací komise, když konstatuje, že natočit takový film je finančně nereálné.

Urází se především Ladislav Fabianič a tvrdí, že film natočí stůj co stůj a všichni budou ještě koukat. Děvčatům z okolních škol a z nedalekých skláren rozdává smlouvy na horentní sumy a domnělé natáčení se rozjíždí. Národní divadlo zapůjčilo osvětové besedě kostýmy a natáčení probíhá hlavně v lokalitě Železná studienka.

První pochyby mají lidé, kteří o filmování už něco vědí. Nezdají se jim podivně lehké kazety na film. Měřič světla si všímá, že Fabianič na kameře neumí nastavit hodnoty, které mu hlásí. Podivný je i zvuk kamery. Další podezření vyvolává fakt, že večer se natáčí jen za světla ohně. Filmaři si ale počínají sebejistě a tvrdí, že jde o přípravné záběry a scénář se dopisuje. Zaštiťují se také jménem známého režiséra Štefana Uhery. Některé z hereček později do protokolu vypověděly, že je jak Barč, tak Fabianič pod

Největší filmový podvod

záminkou příprav na milostné scény fotili nahé a pod pohrůžkou zveřejnění fotografií je přiměli k intimnímu styku. Děvčata chtěla proto fotografie zpět.

O t á z k a : Pri predošlej vypovedi ste uvádzal, že vám Ladislav Fabianič ukazoval vyvolané filmové zábery z Čachtíc, vysvetlite podrobne ako ku tomuto došlo a o aké zábery vo skutočnosti išlo.

O d p o v eď : Presne dátum uviesť neviem asi na začiatku mesiaca júna navštívil som Fabianiča na jeho pracovisku v ústave D.Štúra. Pri tejto návšteve vo fotokomore mi tento ukázal vyvolaný kotúč filmu pri čom uviedol, : pozri toto su zábery pre repirent, ktorý sme robili v Čachticiach. Pri tomto odtočil asi 1 m. filmu a ukázal mi ho sbežne proti svetlu a zároveň mi uviedol, že akorát na filme je hrad Čachtice. Mne dal možnosť iba sbežne nazrieť, takže s určitosťou nemožem potvrdiť, či uvedené zábery na filme boli skutočne z Čachtíc. Viackrát mi žiadne zábery na filme neukazoval.

Měli v kameře film, anebo kamera jela naprázdno?

Vyšetřovací spis jednoznačnou odpověď nedává.

(Zdroj: Archiv ministerstva vnitra Levoča)

Bratislavské filmové blouznění trvá od března až do května. „Natáčí“ se nejméně pětkrát, včetně naturalistických scén znásilnění. Zatím v oblečení. Majitel sklepa, ve kterém se má natáčet mučení v podzemí, dostává příslib 6000 korun za nájem sklepa a v radosti z tohoto příjmu prolévá s filmaři hrdlem patnáct litrů vína. Bratislavské natáčení ale rychle končí. Ředitel skláren, kde většina dobrovolných herců pracuje, dostává od údajných filmařů požadavek na uvolnění herců po dobu natáčení ze zaměstnání. Volá proto do filmového studia v Bratislavě, aby si přípravu filmu ověřil. Filmaři však náhle tvrdí, že pracují pro Umělecký film v Praze a přípravné práce přerušují.

V Čachticích se filmaři objevují 25. května. Na MNV, což je předchůdce dnešních obecních úřadů, se ohlašují jako pracovníci Uměleckého filmu. Režisérem je Emil Barč, kameramanem Ladislav Fabianič. Mají s sebou ještě několik dalších lidí. Přítomné-

ho pracovníka MNV žádají o použití obecního rozhlasu. Chtějí vyhlásit, že večer bude na zámku konkurz na film *Bátorička*, kde mají většinu rolí obsadit místní. Na konkurzu se sejdou stovky lidí. Filmaři si vybírají hlavní role, členy komparzu, ale i členy štábu.

s Hofmanovou skutočne k Barčovi na určené miesto aj dostavili. Po príchode do fotoatelieru vyzval ma Barč, že aby som sa vyzliekla, že ma odfotografuje ako prvú. Prešla som nato do vedľajšej miestnosti, kde som zvliekla zo seba všetko oblečenie a nechala som na sebe iba punčochy a boty. Takto vyzlečená som potom prešla do miestnosti späť kde bola Hofmanová s Barčom. Nato Hofmanová odišla do miestnosti kde som sa ja vyzliekla a mňa začal Barč fotografovať. Nepamätám sa presne, myslím však, že Barč ma odfotografoval asi tri až štyrikrát a na každý záber ma inak postavil, resp. posadil. Keď som mu namietla, že Fabianiš ho-
voril iba o záberoch od zadu /chrbta/ odpovedal Bač, že také zábery
Khachelova 6/10/61

Součástí „natáčení“ bylo i focení aktů.

(Zdroj: Archiv ministerstva vnitra Levoča)

V Čachticích i v okolních obcích propuká nadšení. Filmaři chtějí natočit nejen historický film, ale i dokument *Čachtice dneška*. S kamerou obchází školu, MNV i družstvo. Před jedním z natáčeních dokonce organizují taneční zábavu, kam objednali hudebníky i pohoštění. Herečky mají tančit celou noc, aby byly následující dopoledne dostatečně unavené. Zábava se ale nelíbí mnoha místním. Povídá se, že filmaři se několikrát ze zábavy vytratilí s místními děvčaty, která jim prý na místním hřbitově „ukazovala kamery“.

Druhý den se u východu z čachtického podzemí natáčí nejprve milostná scéna a poté hromadný záběr, v němž více než deset zmučených děvčat vystupuje z podzemí za pláče okolostojících vesničanů. Režisér není se záběrem dlouho spokojený. Záběr se daří až na desátý či jedenáctý pokus. Na 15. červen 1961 je naplánované noční natáčení na lesní cestě se sedmi krásnými děvčaty. K tomu ale už nedošlo, neboť 14. června 1961 členy štábu zatýká

Největší filmový podvod

Veřejná bezpečnost. Hned následující den dostává zprávu o případu náměstek federálního ministra vnitra v Praze.

Chodby čachtického podzemí, jedno z dějišť natáčení. (Foto: autor)

Na jednu stranu spis popisuje banální příběh podvůdku či žertu. Jenže existuje hned několik náznaků, že případ sahá daleko výš a dál, než sami jeho účastníci tušili. Kromě podezřelých zpráv o vyšetřování, určených generálu Janulíkovi, ze spisu zmizela veškerá obrazová dokumentace. Poučení studiem spisu jsme natočili rozhovor s Radkem Galašem z policejního muzea.

Rozhovor s policejním historikem:

Případ falešných filmařů byl především ostudou pro vládnoucí moc. Disponovalo se tam kamerami a filmem. Z pohledu

tehdejšího režimu to byl kontrolovaný materiál a najednou se ukázalo, že dobře kontrolovaný tak úplně nebyl. V případě navíc pečlivěji než jindy posuzovali společenskou nebezpečnost podvodu. Společenská nebezpečnost byla tehdy velmi důležitá a zásadně se promítala do výše trestu. Bezpečnostní orgány ověřovali, jaký názor na tu věc má veřejnost, jak ji to ovlivnilo, jak byla pohoršena.

Pokud jde o motivaci pachatelů, oni se hájili tím, že měli zcela vážný úmysl natočit film o čachtické paní. Nicméně o tom se dá docela úspěšně pochybovat už vzhledem k tomu, kolik použili filmového materiálu. Úsilí, které vyvinuli, aby zamaskovali jakékoliv své motivy, bylo enormní. Já se domnívám, že jednak to mohla být recese, a za druhé to byla bezvadná zábava. Co si budeme povídat, žili obstojnou dobu na docela solidní úrovni za peníze druhých a ještě si přitom užili. Koneckonců jedna ze scén měla být noční natáčení na lesních cestách s mladými dívkami.

Zajímavá je zmínka o primitivním pracovníkovi národního výboru, který hned při prvním příjezdu podvodníky neodhalil. Rozhodně to tehdy nebylo běžné. Je důležité si uvědomit, že pracovníci místních národních výborů byli pracovníci státní správy. Byli to představitelé státní moci. To znamená toho nejlepšího výtoku socialismu, který jsme tu měli. To měli být ti nejkvalitnější lidé. Najednou tady soud musí konstatovat, ať se mu to líbí, nebo ne, že na MNV byl primitiv.

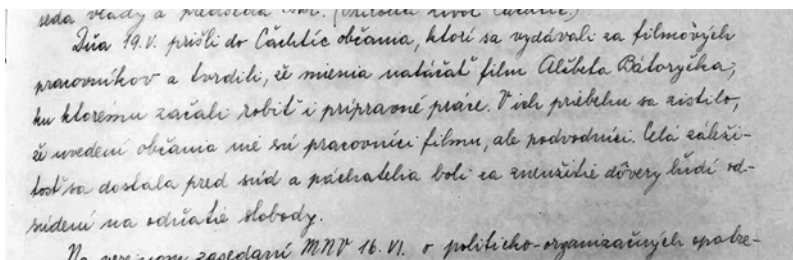
Ztráta všech fotografií ze spisového materiálu je opravdu zvláštní. Fotografická dokumentace je vždycky důkazní součástí trestního spisu. Je tedy zvláštní, že tam chybí, protože fotodokumentace na místě činu je v podstatě důkaz. Nafotit techniku, kterou používali, nafotit místa, kde se po-

hybovali, to všechno by mohly být důkazy, ale proč nejsou ve spisu, lze těžko vysvětlit.

Generál Janulík byl náčelník Hlavní správy Veřejné bezpečnosti a náměstek ministra vnitra, takže to skutečně byla jedna z nejvyšších pozic, která vlastně byla zaujímána v rámci bezpečnostního sboru. Je velmi zajímavé, že zrovna on se zajímal o takový marginální případ, jako byl malý podvod kdesi na Slovensku. Faktem zůstává, že Slovensko mu asi bylo blízké. Byl Slovák, takže je možné že tohle byl jeden z motivů, proč se zajímal právě o tento případ.

Nezapomeň přibalit smůlu

Nastal čas vyrazit na Slovensko. Jeden den jsme natáčeli v Bratislavě, druhý den v Čachticích. Moje Štěstěna měla tou dobou volno, jako zástup mě doprovázela naopak paní Smůla. Smůla je její křestní jméno. Příjmením se jmenuje Vrchovatá. Na geologickém ústavu byli totiž velmi překvapeni, že televizní štáb měl s sebou kameru s úmyslem natáčet. Z rozhovoru tak nebylo nic, do dokumentů jsem směl kvůli ochraně osobních údajů jen nahlédnout. Co na tom, že veškeré osobní údaje, včetně posudků, jsou součástí dostupného vyšetřovacího spisu.

Záznam o filmářích v čachtické kronice. (Foto: autor)

Členka studentského štábu, ktorý pátral po Ladislavu Fabianičovi ve Švédsku, se postavit před kameru také ostýchala. Prosby a přemlouvání ale nakonec zabraly. Na adrese, kde měla bydlet dcera Emila Barče v Bratislavě-Petržalce, jsme našli jen panelák ve stavu generální rekonstrukce s vystěhovanými nájemníky. Telefon nikdo nezvedal a na esemesku nereagoval. Rozhovor s filmařkou Kristínou Klimekovou je tak jediný bratislavský výsledek. Na polovinu natáčecího dne, ještě k tomu v zahraničí, ne zcela uspokojivý.

Rozhovor s dokumentaristkou:

My jsme pátrali po obou filmařích. Nejprve jsme objevili rodinu pana Barče. Pan Barč byl tou dobou už po smrti. Našli jsme ale jeho dceru, se kterou jsme se setkali, a poskytla nám interview. Potom jsme se pokoušeli dostat do Švédska k panu Fabianičovi. Tam jsme se setkali jen s jeho bratrem. Bohužel, Ladislav Fabianič byl tou dobou mimo zemi, někde ve Španělsku, na léčebném pobytu.

Paní Barčová neměla problém s námi o tom mluvit, nicméně to téma pro ni bylo dost těžké. Dodnes cítí křivdu. Z jejího pohledu byl její otec podvedený tím druhým filmařem a do rodiny jim to přineslo mnoho neštěstí. Bratr pana Fabianiče byl v té době ještě dítě. Pamatoval si jen takové úsměvné historky. Například jak bratr přišel domů, ukazoval fotky děvčat a ptal se, která je pěkná, kterou má vybrat na konkurzu za herečku. Před námi prezentoval teorii, že v podstatě celý ten důvod byl, že chtěli rozzlobit komunisty a chtěli bojkotovat režim.

Ladislav Fabianič utekl do zahraničí z dovolené v Jugoslávii. Odtamtud odešel do Švédska. Vypátrala jsem v nějakých dokumentech, že tam působí jako lékař. Přišlo mi zvlášť-

ní, že v Československu tehdy vystupoval jako falešný lékař a dělal tady falešné potraty. Pokud vím, léčil nějakými falešnými pilulkami. Ve Švédsku v tom, zdá se, pokračoval. U jeho jména se objevilo i šlechtické „von“. Myslím, že to úplně zapadá do jeho stylu života.

Verzí, jak to bylo doopravdy, je víc. Nedá se takto zpětně bez důkazu je usvědčit, proč to udělali. Myslím si, že to byl takový špás, recese. Mohli si ale myslet, že možná opravdu něco natočí.

Životné jubileum trnavského fotografa

Emil Barč: „Niekedy sa mi zdalo, akoby mi pomáhala nejaká dobrá duša.“

Narodil sa 15. mája 1924 na Kapitulskej ulici v Trnave. Fotoграфovať začal už ako desaťročný, keď mu jeho teta priniesla z Budapešti jednoduchý doskový fotoaparát s jednou clonou a expozičným časom. Vtedy po prvý raz spoznal kúzlo, ktoré mu umožňovalo zachytiť a ukázať iným krásu okamihu, a nevzdal sa ho po celý svoj život.

Je absolventom odbornej školy a vyučil sa v ateliéri trnavského fotografa Milana Petroviča, ktorý pôsobil 20 rokov ako portrétny fotograf v Paríži. Praktické skúsenosti získaval aj u známej trenčianskej fotografky Marie Holoubkovej. Neskôr pôsobil na Pedagogickej fakulte UK v Trnave. Na svojom konte má množstvo samostatných i kolektívnych výstav na Slovensku i zahraničí, šesť medailí, štyri plakety, desať diplomov a nespočetné množstvo uznaní od samotných divákov.

Jediná verejné publikovaná fotografie Emila Barče v trnavskom periodiku v roce 2004. (Zdroj: Archiv Martina Šimovce)

Jako spráskaný pes jsem zamířil s kameramanem do Nového Mesta nad Váhom a do Čachtic. Paní Smůla si na chvíli odskočila, protože Martin Šimovec se ukázal jako velmi sdílný a příjemný člověk, který se se mnou podělil nejen o své poznatky, ale i o osobní vztah k případu a přidal i jedinou fotografii jednoho z filmařů.

Rozhovor s publicistou:

Filmařská aféra rezonovala v Novém Městě nad Váhom i v Čachticích niekoľik desetiletí. Tradovalo se to přes generace. Mně o ní vyprávěli moji rodiče. Shodou okolností paní Šimová, která měla hrát jednu z hlavních postav, byla mou paní učitelkou na prvním stupni na základní škole. Moje maminka byla také učitelka, byla její kolegyně a říkala mi, že paní Šimová měla být filmovou hvězdou.

Mě zaujalo především to, že přestože se o tom příběhu vědělo, že mnoho let to nikoho nezajímalo. Přestože si ti falešní filmaři odseděli nějaký čas ve vězení, nikoho nezajímalo, jaké byly jejich další osudy. Pokoušel jsem se zjistit, zda ti muži žijí, co dělali ty roky po odchodu z vězení. Začal jsem tedy pátrat po jejich existenci a místě, kde se pohybují.

Našel jsem rodinu pana Barče. Bylo to bohužel ve chvíli, kdy už byl po smrti. Potvrdili mi, že je to on, ale v jejich rodině se jednalo o jakési tabu. Nikdy se o tom doma nemluvalo. Podle nich byl do celé záležitosti nevinně zatažený.

U pana Fabianiče to bylo daleko těžší. Dlouhé týdny jsem nic nenašel, ale nakonec se mi podařilo potom najít nit, která vedla do Švédska. Našel jsem v archivu Státní bezpečnosti shodné jméno a shodné datum narození. Našel jsem ho potom v databázi lékařů. Jestli se lékařské praxi věnoval, to absolutně netuším. V záznamech, kde by se měli pacienti vyjadřovat ke svým lékařům, nebyl jediný zápis.

Já si myslím, že to byli tehdy mladí muži, kteří jednoduše vyzkoušeli, zda se něco takového vůbec dá uskutečnit. Přijeli do Čachtic a jednoduše si z místních udělali dobrý den. Z lidí, kteří se toho zúčastnili, už hodně zemřelo a tento příběh tu nit postupně ztrácí. Stále je tu ale jakási pachuť. Je to především u generace, která to v Čachticích prožila. Mnozí

Největší filmový podvod

z nich to snášeli jako nějakou potupu, ponížení. Hodně lidí, kteří například cestovali přes Čachtice vlakem, si z nich kvůli tomu dělalo legraci.

Tak tedy je ještě po čem pátrat. Naděje, že bych dokázal najít ve Švédsku hlavního aktéra, Ladislava Fabianiče, je vzkříšena. Ždímám internet, co to jde, a nacházím telefonní číslo v Malmö. Je se vši pravděpodobností na příbuzné. Bohužel nefunguje. Dál je tu kusý záznam „Ladislav von Fabianic“ v seznamu rodinných lékařů. Zajímavé. Ladislav Fabianič je vyučený elektrikář. V Československu přišel do styku s medicínou jen jako odsouzený za podvody s falešnými recepty a potratovými pilulkami, ještě z doby před filmařskou aférou.

Možná v emigraci medicínu přece jen vystudoval a pro své zásluhy se stal natolik ctihodným, že byl povýšen do šlechtického stavu. Jméno Ladislava Fabianiče uvádí jako referenci jedna

The screenshot shows the website Vårdcentralen.se with a navigation bar at the top containing links like 'Startsida', 'Diskutera', 'Sjukdomar', 'Vaccination', 'Vårdval', 'Nyheter', 'Om Oss', 'Annonsera', 'Lediga Jobb', 'Kontakta oss', and 'Webbshop'. The main banner features a stethoscope icon and the text 'Na även på nätet Vårdcentralen.se Allt inom Vård & Hälsa'. Below the banner is a search bar with the text 'Vad söker du?' and 'Var?'. A search result is displayed for 'von Fabianic, Ladislav' with the following details:

Titel:	Doktor
Efternamn:	von Fabianic
Förnamn:	Ladislav
Födelseår:	1939
Vårdplats:	
Inriktning:	Allmänmedicin
Landsting:	
Snittbetyg:	☆☆☆☆☆

Below the search result is a link: 'Är du Ladislav von Fabianic? Uppdatera info.'

Ve Švédsku je stále vedený jako rodinný lékař.

soukromá švédská detektivní agentura. Kdo jiný než soukromé očko by mi mohl na Ladislava Fabianiče dát kontakt. V odpovědi na e-mailový dotaz ovšem přišla pouze informace, že Ladislav Fabianič před několika měsíci zemřel ve Spojených státech na následky komplikací po operaci srdce.

Na místo činu

V Čachticích na mě čekala odměna za předchozí útrapy. Do místního klubu přišli tři pamětníci natáčení, které domluvil a přemluvil správce čachtického podzemí. Má první reportáž asi splnila svůj účel, protože jsem se setkal s vlídným přijetím a ochotou vyprávět. Nejvíc toho mohla vyprávět paní Helena Šimová, která při falešném natáčení dostala jednu z hlavních rolí.

Vyprávění pamětnice natáčení:

Byl krásný jarní den v roce 61. Do vesnice přišli tři mladíci, pohlední mladí muži. Vyhlásili, že se jedná o natáčení filmu Báthoryová a že potřebují lidi do komparsu. Vyhlásili, na jakou hodinu se máme sejít na náměstí, a tak jsme tam šli.

Vypadali velmi věrohodně, měli kameru a dělali výběr do komparsu. My jsme se tam procházeli, usmívali se na jednu stranu, na druhou stranu a oni si vybírali vhodné lidi do komparsu. Nás to velmi zajímalo, protože se jednalo o naši historii, o čachtickou paní. A potom, být účastníkem takového filmu znamenalo i nějakou korunu navíc.

My jsme tu tehdy měli dva divadelní soubory. Večer přišli na zámek a tam s námi dělali pohovory. Mně nabídli roli Doroty Sentešové. Řekli nám, co nás čeká, kde budeme všude filmovat – v Rakousku, v Itálii, v Jugoslávii, pasy nám

dělali, tvrdili, že udělají fotky, a měla jsem dostat padesátitisícový honorář.

Já jsem tehdy měla plat 920 Kčs, takže 50 tisíc bylo obrovské lákadlo, stejně tak možnost vidět místa, kde se všude bude natáčet. Oni byli takoví fanatici, takže jsme neměli důvod, proč jim nevěřit. Později u soudu pan Fabianič tvrdil, že kdyby je nechali točit, že by všichni viděli. Zmiňoval i pana Bielika, který natočil Janošíka. Myslím, že měli asi cíl ten film natočit. Navíc my jsme filmovou kameru nikdy moc zblízka neviděli. Když ji tam postavili, zdálo se nám, že filmují.

Mezi lidmi bylo tehdy hodně závistí. Stalo se, že herci našeho souboru dostali jen nějakou podřadnou roli a dejme tomu obyčejný člověk, který nebyl herec, dostal roli za větší peníze a už tam byla závist. Desítky, no spíše stovky, lidí se tam nedostaly. Byli to lidé i z okolních vesnic.

Celé to trvalo nějaké tři nebo čtyři týdny a už to propuklo. Oni se prozradili sami, protože byli bez peněz. Stále jen slibovali a slibovali, ale když potřebovali jíst a přespat, tak každému jen slíbili, že se vyrovnají. Toto bylo už trochu podezřelé.

Vůbec se na ně nezlobím. Byla jsem mladá a vzpomínám na to pěkně. Byly to pěkné dny, chodili sem cizí lidé a něco se tu dělo. U soudu jsem dostala otázku od paní soudkyně, nakolik mi ublížili. Já jsem se tehdy vyjádřila s takovým smíchem ve tváři, že bych jim dala zarámovaný diplom napsaný zlatým písmem. Paní soudkyně se tehdy na mě velmi rozhněvala.

Nádavkem k vyprávění jsem dostal ještě několik fotografií paní Šimové z období, kdy filmaři přijeli. Museli to být opravdu amatéři, když sympaticky vypadajícímu děvčeti vybrali roli takové

hnusačky. Další pamětnicí byla paní Sidónia Stejskalová. Právě ona se zúčastnila oné pověstné taneční zábavy a natáčení u východu z podzemí.

Vyprávění pamětnice natáčení:

Když přijeli filmaři, sešlo se na konkurzu hodně lidí. Byla jsem se tam podívat a náhodou mě také zavolali. Byla jsem mezi těmi děvčaty, která měla vycházet ze sklepa. Bylo nás asi jedenáct. Vzpomínám si na tu taneční zábavu večer předtím. Byla jsem tam od večera do rána a opravdu jsem byla unavená. Nepamatuji si, že by se nám nějak posmívali, a nemám důvod se na ně hněvat.

Helena Šimová v době falešného natáčení. (Zdroj: Archiv Heleny Šimové)

Byla to právě taneční zábava, která zavdala místním příčinu k podezření. Proč celou noc tancovat, když zahrát únavu by pro středně šikovného ochotníka nemusel být takový problém? Rozhovor s dalším pamětníkem, Otou Polonským, mi dokreslil další detail. Přestože pachatelé byli později odsouzeni mimo jiné k náhradě škody, k naplnění tohoto trestu pravděpodobně tak úplně nedošlo.

Vyprávění pamětníka natáčení:

V celé té filmovačce jsem dostal roli bandity. Ptali se mě, jestli nechci být mezi jezdci. Koně prý dostaneme až z Pardubic. Každého brali zvlášť a kdo byl fotogenický, toho vzali. Dostali jsme poukázku na 40 tisíc korun. S tou jsme chodili do hospody a ty peníze se jen odpisovaly a odpisovaly. Ještě dva roky potom nám to strhávali z platu, když jsme to spláceli.

Pamatuji si na natáčení u toho sklepa, ze kterého vycházela děvčata. My jsme museli plakat a litovat, co se stalo. Kolem toho východu ze sklepa byl osetý ječmen. Rolník tehdy přišel za režisérem a prosil ho, aby po tom poli nešlapali, že má jen to pole. Režisér mu řekl: „Strejdo, čím víc to bude pošlapané, tím víc peněz dostanete.“ Ten starý pán potom vyrazil a celý ten ječmen srovnal se zemí.

Náhradu peněz, propitých nadšenými ochotnickými herci v místních lokálech, jsem v nárocích poškozených v trestním řízení nenašel. Po natočení rozhovorů nás dohnala paní Smůla, kterou jsme vytrousili někde na dálnici mezi Bratislavou a Novým Mestom. Na pomoc si přivedla svatého Petra, a tak, přestože byla tou dobou polovina března, přišla večer pravá nefalšovaná letní bouřka a studená fronta.

Prísne tajné skandály

Následující den, kdy jsme měli v plánu natočit hrané záběry se členy místního dramatického kroužku, bylo asi tak o deset stupňů méně a lilo jako z konve. Moc mě to nepřekvapilo. Když jsme tu byli poprvé v prosinci, foukal takový vítr, že na hradě nebylo možné zapálit světlice a mrzlo, až praskaly čočky v kamekách, takže se nám po vstupu do podzemí orosily kamery a nedalo se točit.

Parta děvčat ze zdejšího dramatického kroužku za asistence jejich vedoucích se k naší smůle projevila v duchu jejich věkové kategorie. Z valné většiny totiž šlo o aktivní činovnice mezinárodního hnutí Puberta bez hranic. Usilovně vzpomínám na svá nelehká léta, nicméně neustálé chichotání představovalo ten menší problém. Když jsem se po natáčení dozvěděl, že polovinu záběrů nelze použít kvůli dodatečně změněnému stanovisku rodičů, bylo mi jasné, že se mi paní Smůla za to, že jsme jí předchozí den ujeli, pomstila vrchovatě.

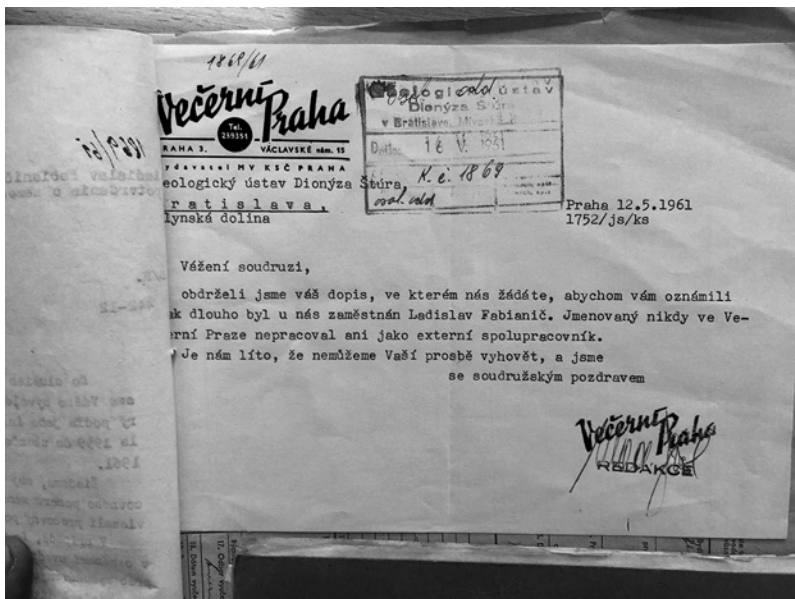
Natáčení hraných záběrů ukázalo se být nakonec jako nejtvrďší oříšek.

(Foto: autor)

Vyšetřování a odsouzení

Po zatčení členů filmového štábu se rozjíždí mašinerie. Vyšetřovací spis obsahuje více než stovku výpovědí poškozených z Čachtic, další přibližně stovka svědků pochází z bratislavské větve vyšetřování, dále posudky z pracovišť, ale i cenné údaje o minulosti filmařů. Ladislav Fabianič nemá v tomto případě se zákonem první problém. Byl trestán již několikrát, z toho jednou nepodmíněně. Jeho minulost představují krádeže, podvody a příživnictví (pro později narozené: Nezaměstnanost byl tehdy trestný čin). Jeho jedinou filmařskou kvalifikací může být to, že se učil na promítače.

Postupně vychází najevo, že falšoval svá vysvědčení a že v redakci *Večerní Prahy* o něm také nic nevědí. Falešné razítko Umě-

O údajném fotografovi v pražské redakci nic nevěděli.

(Zdroj: Archiv Geologického ústavu)

leckého filmu vyrobili Barč s Fabianičem spolu, v kamerách měli blíže nespecifikované množství filmu. Množství filmu je zajímavé. Zatímco oba obvinění tvrdí, že získali a použili tisíce metrů filmu, ve spisu se na různých místech uvádí, že buď dostali jen nějaké přebytky, kterých mělo být dohromady 80 metrů, což by odpovídalo třem minutám záznamu. Jinde se pro změnu lze dočíst, že Fabianič nějaké natočené záběry prezentoval spolupracovníkům a byl na nich vidět hrad. Na jiném místě je zase záznam, že žádný filmový materiál použit nebyl a vznikla pouze fotografická dokumentace.

Zajímavý posudek dorazil z vojenského útvaru, kde Fabianič vykonával základní vojenskou službu. Po nástupu projevoval jakousi duševní poruchu, u které není jasné, zda jí skutečně trpěl, anebo zda ji simuloval, aby se dostal z vojny domů. To se mu nakonec podařilo. Psychiatrický posudek, nařízený prokurátorem v trestním řízení, ovšem vyznívá jednoznačně. Za své činy byl odpovědný.

V Čachticích a okolí zatčením filmařů propuká ostuda naplno. Čachtice jsou překřtěny na Filmárovice, místní legendy tvrdí, že předseda JZD při natáčení tahal káru, zatímco příslušník bezpečnosti ho šlehal bičem. V Novém Městě nad Váhom se o primitivěch z MNV zase zpívá posměšná píseň. Ti, co nejprve záviděli, jsou nyní na koni. Oba dva vyšetřovaní při výsleších tvrdí, že skutečně chtěli film natočit a prokázané podvody hází jeden na druhého.

Policie končí vyšetřování 2. srpna 1961 a případ předává prokurátorovi. Soudní proces se odehrává v září. Okresní soud v rozsudku ze dne 20. září konstatuje, že oba obžalovaní se dopustili trestného činu podvodu, výtržnictví a rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví. Emil Barč nadto trestného činu ohrožení mravnosti a Ladislav Fabianič trestného činu falšování a pozměňování veřejné listiny. Soud proto odsuzuje Emila Barče